

Vetenskapligt skrivande 2020

Mia Mårdberg, Skrivarverkstaden

Kort sammanfattning av föreläsning

Din text ska vila på vetenskaplig grund: sätt in all kunskap, t.ex. nyvunnen kunskap efter en undersökning, i ett sammanhang. Visa tydligt hur du kommit fram till resultat och slutsatser. Hänvisa till tidigare forskning inom området. Ditt bidrag ingår i ett (globalt) samtal.

För att underlätta kommunikationen finns regler och normer för hur detta samtal ska gå till. Varje ämne har sina specifika regler och normer. (Olika genrer)

TIDIGARE FORSKNING:

För att alla ska kunna följa ditt resonemang samt lätt kontrollera och läsa vidare i dina källor finns tydliga regler inom olika referenssystem som bestämmer hur du ska referera till och citera tidigare forskning. Använd ett system konsekvent.

Visa hur din text bygger vidare på tidigare forskning, då positionerar du dig och visar att du är påläst och insatt. Undvik att plagiera genom att vara tydlig med vad som är dina egna idéer och vad som är andras är du hederlig.

Plagiat: att stjäla andras idéer och formuleringar genom att låta andra tro att det är dina egna. Leder till tidsbegränsad avstängning från studier. Ett mycket sämre alternativ än att lägga till en källa i referenslistan.

Plagiat:

- Att ordagrant kopiera en annan författares text utan att ange att det är ett citat och ange källa.
- Att översätta en annan författares text till ett annat språk utan att ange källa.
- Att göra småjusteringar (ordföljd, meningsbyggnad, synonymer) i en annan författares text utan att ange källa.
- Att arbeta om innehållet från flera texter till en egen unik text utan att ange källor.
- Att använda en egen redan betygssatt text utan att ange vilka delar som är gamla.

Refero – antiplagieringsguiden.

<http://www.bi.hik.se/Refero>

APA (apa.style.org)

APA: The American Psychological Association (årtal lyfts fram, viktigt att följa utvecklingen)

Röda korset guide:

ETT VERK AV EN FÖRFATTARE

Ange efternamnet på författaren och året när verket publicerades. (Eriksson, 2019)
Referensen kan placeras på olika ställen i texten.

Om författarens namn är en del av den beskrivande texten anges bara året inom parentes: Eriksson (2019) beskriver ...

Både namn och år kan anges inom parentes. (Eriksson, 2019).

När ska jag lyfta fram forskaren i min löpande text och när räcker det med namnet i parentes?

Ett tips är att bestämma om forskaren är central för argumentationen i din text. Om så är fallet är det en fördel att lyfta in namnet i den löpande texten:

Blomström och Wennerberg (2015) analyserar ...

ETT VERK AV TVÅ FÖRFATTARE: Hallström och Lindberg (2009) påvisar

ETT VERK AV TRE-FEM FÖRFATTARE:

Skriv samtliga författarnamn första gången du refererar till verket i texten. Willman, Stoltz och Bahtsevani (2006) har ..

Därefter anges första författaren följt av et al. eller m.fl : Willman et al. (2006)

När du refererar till ett verk och sedan därefter i direkt följd i samma stycke gör en ny hänvisning till samma verk utesluts året om författaren står utanför parentesen. Författare och år måste dock alltid skrivas ut igen när ett nytt stycke påbörjas.

I samma stycke kommer Eriksson utan år 2:a gången: **Eriksson (2018) beskriver...**
Dessutom påvisar Eriksson att...

När du ska referera till en bok där hänvisningen syftar till något som sticker ut/är kontroversiellt kan sidnummer anges för att underlätta för läsaren:
Eriksson (2018, s.59).

CITAT: kopiera exakt det som står och ange sidnummer.

Citat, exempel:

Blomström och Wennerberg (2015) poängterar att vid referat ”skriver man antingen med innehållet eller med författaren i fokus” (s.108).

OBS! Om det finns ett stavfel i citatet skriv ordet *sic* kursiverat inom klammer:

I Guide till referenshantering enligt APA-systemet (2015) beskrivs hur referenser till författares verk hanteras: “Om författarens namn är en del av den beskrivande texten anges bara året inom parentes [*sic*].”

Personlig kommunikation t.ex. intervjuer, brev, e-post, föreläsningar, anteckningar och telefonsamtal.

Ange initial och efternamn på den som gett den personliga kommunikationen och datum:

Sjuksköterskan A. Andersson (personlig kommunikation, 25 april 2019) menar att ...
Patientsäkerheten kommer först (A. Andersson, personlig kommunikation, 25 april 2019).

Personlig kommunikation är inte allmänt tillgänglig och ska därför endast anges i löpande text och inte i referenslistan.

APA HARVARD

Det går att googla på en specifik fråga, men var källkritisk!

Skriv bara in din fråga: "Hur citerar jag ett kapitel i en bok HARVARD"

Svar:

"När du refererar till ett kapitel i en bok kan du se det som att du läst en artikel i en tidskrift. Det är författaren av kapitlet och kapitlets titel som du refererar till."

Mulinari, D. (2007). Familjer över gränser. I Hjerm, M. & Peterson A. (red.) *Etnicitet: perspektiv på samhället*. Malmö: Gleerups utbildning, ss. 194-217.

Referensmarkörer

Listor på referensmarkörer finns. Tänk på att du då tydliggör vad författarna gör samt att referensmarkörer visar din attityd till forskarna du refererar till ("påstår").

- Neutral attityd: anknuter, behandlar, för fram, kommenterar, konstaterar, nämner tar upp, visar
- För fram forskarens bakomliggande arbetsprocess: analyserar, beskriver, granskar, kartlägger, undersöker
- Fäster särskild vikt vid: betonar, framhåller, lyfter fram, poängterar, understryker
- Redovisa ståndpunkt: argumenterar, efterlyser, föreslår,
- Om du inte är säker: förefaller att, tycks, verkar

Vad krävs av din text?

- Saklighet
- Tydlig logik
- Precision
- Koncentration
- Organisation/systematik

SAKLIGHET: underbygg dina påståenden. Hitta källor. Fråga bibliotekarier!

Var noggrann med att dokumentera vilken bok, vilken artikel du använt. Annars kan du inte kan använda fakta, citat m.m.

SAKLIGHET, att hålla sig till fakta

Ett vetenskapligt, kritiskt förhållningssätt i dina resonemang. Undvik oprecisa, icke underbyggda tyckanden och generaliseringar.

Tydlig logik

Skillnaden mellan fakta och hypoteser måste vara tydliga

Tydligt skiljelinje mellan vad som är tidigare forskning och dina bidrag. Läsare måste lätt kunna följa ditt resonemang

Systematik/organisation

Lägg mycket tid på planeringsfasen!

Sortera på ett tidigt stadium in vilken källa som ska användas på vilken plats i din text. Sovra bland dina källor. Samla in dina citat och viktiga stycken du vill skriva referat om.

Planera ditt skrivande noggrant. Om du har en tydlig plan och en disposition vid sidan av dig när du skriver underlättar det.

Översikt: Titel, inledning, avslutning, referenslista. Behövs i princip alltid.

Strukturen är avgörande för att kommunicera innehållet.

Organisera dina idéer och ditt material enligt tydliga logiska principer. Läsaren måste lätt kunna förstå och följa ditt resonemang.

Guida din läsare! Skapa ett kontrakt med din läsare som då vet vad den ska få och i vilken ordning.

Alla delar av din text, varje avsnitt måste ha ett huvudfokus och vara logiskt strukturerat.

Din struktur måste vara tydlig och du måste påminna din läsare om den genom stycket/avsnittet.

Skapa sammanhang i din text genom att upprepa nyckelord tillräckligt ofta.

Upprepa alltså nyckelinformation, nyckelord och facktermer.

Styckesindelningen är avgörande för hur din text blir läst och förstådd. Sortera och avgränsa ditt innehåll i stycken.

En sak/ämne/aspekt i taget!

Styckesindelningen ger läsaren överblick och hjälp att följa resonemanget.

Ett stycke=en tankegång fokuserad på en idé, ett avgränsat ämne. (En mening=en tanke)

Kärnmening: uttrycker styckets huvudidé. Underlättar läsningen. Kommer ofta först i stycket. Den viktigaste meningen!

Varje stycke måste vara indelat efter logiska principer med en huvudidé uttryckt i kärnmeningen och uppbyggt på ett medvetet sätt vad det gäller textbindning t.ex. med sambandsmarkörer.

Sambandsmarkörer tydliggör logiska samband:

Ord som för texten framåt: inledningsvis, först och främst, sedan, även, dessutom, samtidigt, för det första/för det andra, avslutningsvis, sammanfattningsvis

Motsats: men, dock, emellertid, däremot, å andra sidan, tvärtom, trots

Orsak: eftersom, på grund av, beroende på, alltså, således, därför, på grund av, nämligen

Jämförelse: såsom, liksom, jämfört med, på samma sätt

Exemplifiering: till exempel, exempelvis, bland annat, framför allt

Oklara syftningar i första meningen av stycket kan förvirra. Var precis!

Precision i din text

Precision: "använda begrepp som ska ha en entydig, klart urskiljbar och konsekvent fasthållen betydelse".

Relevanta facktermer integreras i din text.

Ger innehållstät text med ämnesdjup.

Tips: samla relevanta termer under läsprocessen.

Pronomen (han, hon, den, det, dessa) ska användas på ett medvetet sätt och måste ha en tydlig syftning.

Använd "man" på ett medvetet sätt eller inte alls.

Ett stycke som börjar med "De anser" riskerar att bli otydligt. Skriv istället: "Andersson och Hagman anser"

"Förr i tiden" kan syfta på medeltiden och 1990-talet. En fördel att precisera sig mer.

Koncentrera språket:

All text måste vara relevant för ditt ämne

Uttryck dig effektivt: skala bort onödiga småord

Det akademiska samtalet ska vara kärnfullt och tydligt för att vi effektivt ska kunna bygga en kunskapsbank tillsammans.

Vi ska snabbt och enkelt kunna orientera oss i och läsa i den enorma textmängd som producerats och ständigt ökar i omfång.

Undvik talspråkliga formuleringar: sånt, sen, medans, jag tycker att det är...

ORDVAL: Välj arbeta (inte jobba), kontrollera (inte kolla), flicka, ung kvinna (inte tjej).

Undvik förstärkningar: ganska, väldigt, jätte-, oerhört

Använd citat, kvantitet etc.

Undvik onödiga småord: väl, ju, så, typ, nog, liksom

Använd **bestämningar** istället för som-satser

- *en metod som fungerar väldigt bra/en välfungerande metod*
- *en bok som väcker många tankar/en tankeväckande bok*

Att referera till forskning.

Listor på referensmarkörer finns. Tänk på att du då tydliggör vad forskarna gör samt att referensmarkörer visar din attityd till forskarna du refererar till (påstår).

Neutral attityd: anknyter, behandlar, för fram, kommenterar, konstaterar, nämner tar upp, visar

För fram forskarens bakomliggande arbetsprocess: analyserar, beskriver, granskar, kartlägger, undersöker

Fäster särskild vikt vid: betonar, framhåller, lyfter fram, poängterar, understryker

Redovisa ståndpunkt: argumenterar, efterlyser, föreslår,

Är grammatisk korrekthet viktig? Ja, för precisionens och betydelsens skull.

Särskrivningar kan bli problematiska: sjuk gymnast, halv bror, blå hårig sjuk syster

”Var” uttrycker befintlighet. Exempel: – Var är boken? – I bokhyllan. ”Vart” uttrycker riktning. Exempel: – Vart är vi på väg? – Ditåt [pekar]. **DE/ DEM (DOM talspråk, används ej i akademiska texter)**

De är subjekt (liksom jag, du, han, hon och vi). Används i aktiv position. Exempel: De studerar.

Dem är objekt (liksom mig, dig, honom, henne, oss och er). Används i passiv position. Exempel: Vi studerade dem.

VI=de OSS=dem

Testa genom att byta ut DOM mot vi/oss. Om det fungerar med *vi* i meningen, ska du använda *de*, inte *dem*. Du kan även prova med engelskans they/them som motsvarar vi/oss.

Rak ordföljd på svenska:

Vi studerar patientsäkerhet nu.

(Subjekt predikat objekt tidsadverbial.)

Patientens hälsa kommer först.

(Subjekt predikat objekt tidsadverbial.)

När (tids)adverbialet kommer först i satsen kommer predikatet före subjektet. Original: Vi studerar patientsäkerhet nu. Subjekt predikat objekt tidsadverbial.

Adverbial först i satsen: *Nu studerar vi patientsäkerhet. Först kommer patientens hälsa.*

Meningsbyggnad.

Variera längden på meningarna.

Börja meningarna med det viktigaste.

Gör medvetna val vad det gäller passiv och aktiv form.

En mening i passiv form upplevs ofta som svåräst.

Exempel: Införandet av en nollvision mot vårdskador i Sverige arbetas det mot av Vårdförbundet vars mål är att undvika lidande och dödsfall. Därefter skall uppföljning av handlingsplanen ske av arbetsgivaren.

En mening i aktiv form upplevs ofta som mer lättäst.

Exempel: Vårdförbundet arbetar för att införa en nollvision mot vårdskador i Sverige med målet att helt undvika lidande och dödsfall. Arbetsgivaren skall därefter följa upp handlingsplanen.

Använd *Svenska skrivregler!*

Länk till *Svenska skrivregler* finns på bibliotekets hemsida under skriva och publicera/Skrivarverkstaden:

Finns som elektronisk resurs på vårt bibliotek. **I bibliotekets katalog:**

• <https://hig.bibkat.se/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=75682> Klicka på: Online-resurser: **Fulltext** (längst ner)

[Svenska skrivregler](#) i bibliotekskatalogen, finns även som e-bok

[Högskolan i Gävle/biblioteket/skriva och publicera/ Skrivguiden.se](#)

Be gärna bibliotekarierna om råd!

Guider till APA och andra referenssystem finns på vårt biblioteks hemsida.

Gå in under **skriva och publicera:**

[Högskolan i Gävle/biblioteket/skriva och publicera/](#)

Vad förväntas du göra i din text?

Se *Akademiskt läsande och skrivande* ss. 95-105

- Beskriva och redogör. Du återger och beskriver med egna ord för fakta, sakförhållanden, utveckling
- Utredda och jämföra. Du klarlägger, visar på mönster av konkreta fakta. Kanske jämför du och visar på för- och nackdelar. Välj ut relevanta fakta, visa på orsakssammanhang. Kategorisera, systematisera. Resonera dig fram till en lösning.

- Diskutera och resonera. Presentera olika perspektiv, resonera kring varför. Jämför A och B. (Ifrågasätt, kritisera, motivera varför. Eventuellt drar du en slutsats. Här behöver du vara insatt.)

Hemtentamen. Några tips!

- Lusläs instruktionerna. Gå tillbaka till lärarens föreläsningar som pekar på centralt innehåll i kursen. Vilka verb används? Redogöra, analysera, motivera...
- Planera. Gör en disposition innan du skriver och planera in var du ska hänvisa till vilka källor. Börja i tid!
- Var noggrann vid källhänvisningen. Använd relevanta referatmarkörer.
- Använd facktermer. Skapar ämnesdjup! Definiera, förklara, exemplifiera.
- Var inte för kortfattad. Visa att du kan använda begrepp och vara analytisk.
- Logik: tydlig styckesindelning, kärnmeningar, logiska övergångar. Logik viktig vid analys.
- Tydliga syftningar särskilt i början av stycken.
- Sträva efter ett innehållstätt, preciserat och nyanserat språkbruk.
- Skriv fullständiga meningar.
- REVIDERA & BEARBET A DIN TEXT!

Skrivprocessen har en mängd olika faser, till exempel förberedelse, planeringsstadiet, utkast, revidering och korrekturläsningssfasen.

Du ska bearbeta din text många gånger, fler än du tror. Ge dig själv mer tid än du tror du behöver.

Skrivprocessens faser glider i varandra och återkommer under processen.

Skrivarverkstaden - för alla studenter oavsett nivå

- **Föreläsningar och seminarier. Workshops där studenternas texter bearbetas. Läraren bokar.**
- **Studenter kan boka individuell handledning eller i grupp via mejl till skrivarverkstaden@hig.se eller mia.mardberg@hig.se eller via formulär på bibliotektets webbsida på hig.se**
- **Handledning online (ZOOM, e-post) eller på campus**
- **Arbeta med din egen text under handledning. Diskutera vilka förbättringsstrategier du kan använda. Du får konkreta förslag.**
- **Vi arbetar med med 2-3 sidor, inte hela texter**
- **Vi korrekturläser ("rättar") inte**